

Utbildningsdepartementet dnr U2026/00068

Remissyttrande över betänkandet Rektor i fokus – förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap (SOU 2026:4)

Sammanfattning

Höörskommun har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet Rektors i fokus – förutsättningar för ett pedagogiskt ledarskap (SOU 2026:4).

Höörskommun anser att utredningen i flera delar kan leda till positiva förändringar och därmed ställer sig kommunen positiv till delar av utredningen, men har synpunkter på enskilda delar av förslaget. Höörskommun vill framhålla att det är positivt att rektors förutsättningar för att utöva det pedagogiska ledarskapet förtydligas. Höörskommun delar bedömningen att rektorsuppdraget behöver renodlas och stärkas. Genom att tydliggöra ansvarsfördelning och förtydliga olika organisatoriska förutsättningar är avgörande för att möjliggöra ett undervisningsnära ledarskap.

Höörskommun delar däremot inte uppfattning att befattningsutbildningen enbart ska reserveras för rektorer. För mindre kommuner kommer det innebära negativa konsekvenser att frånta biträdande rektorer möjligheten att genomgå den statliga befattningsutbildningen. Höörskommun ser att det på sikt skulle försvåra verksamheternas ledningsförmåga, kontinuitet samt kompetensförsörjning vid eventuell rektorsomsättning.

Vidare delar Höörskommun inte heller förslaget att det i skollagen ska skrivas in att rektor ska ha mandat att besluta om ledningsstöd i den inre organisationen. Huvudmannen har ansvar för rektors arbetsmiljö och behöver ge stöd för att avlasta rektor i rektorsuppdraget. Detta behöver ske i dialog med huvudmannen vilket försvåras om betänkandets förslag verkställs.

Övergripande synpunkter

Nedan redovisar Höörskommun synpunkter till utredningens förslag.

7.1 Utredningens förslag

7.1.1 Rektors pedagogiska ledarskap ska definieras i skollagen

Höors kommun tillstyrker förslaget.

7.1.2 Rektors ansvarsområde får inte vara mer omfattande än att rektor kan utöva det pedagogiska ledarskapet

Höors kommun tillstyrker förslaget.

7.1.3 Rektorn ska ges förutsättningar för det pedagogiska ledarskapet

Höors kommun tillstyrker förslaget.

7.1.4 Rektorn ska ha mandat att besluta om ledningsstöd i den inre organisationen

Höors kommun avstyrker förslaget.

Huvudmannen har ett ansvar för att skapa förutsättningar för likvärdighet i utbildningen. Huvudmannen har även arbetsmiljöansvar för rektorer och behöver därför fortsatt ha möjlighet att tillsammans med rektor fatta beslut om hur ledningsstödet ska organiseras i kommunens verksamheter. Idag organiserar huvudmannen olika stödfunktioner centralt och som stödjer och avlastar rektor i arbetet. Att organisera dessa funktioner centralt möjliggör bland annat för att anordna riktad kompetensutveckling för andra professioner som inte är berörda av pedagogisk kompetensutveckling. Denna organisering frigör resurser till rektor för att endast behöva fokusera på det pedagogiska ledarskapet och inte andra professioners behov av kompetensutveckling och utvecklingsarbete.

7.1.5 Rektorns pedagogiska ledarskap ska inte vara möjligt att delegera i sin helhet

Höors kommun tillstyrker förslaget.

7.1.6 Statens skolverk ska ges i uppdrag att ge huvudmännen stöd i arbetet med att säkra rektorsförsörjningen och i att hantera rektorsomsättningen

Höors kommun tillstyrker förslaget.

7.1.7 Nya behörighetskrav för rektorer

Höors kommun tillstyrker förslaget.

Höors kommun vill dock tillägga att det idag finns rektorer som är anställda i vissa verksamheter innan den 15 mars 2010 i enlighet med 2 kap. 12 § skollagen och som därmed inte genomgått den statliga befattningsutbildningen. Höors kommun föreslår att denna undantagsbestämmelse tas bort om nya behörighetskrav för rektorer införs. Det

uppstår svårigheter att garantera en kompetenshöjning om det i vissa verksamheter finns personal som inte behöver lyda under nya behörighetskrav utifrån att det finns en kvarstående undantagsbestämmelse.

7.1.8 Befattningsutbildningen för rektorer ska genomföras med godkänt resultat

Höors kommun tillstyrker förslaget.

7.1.9 Den statliga befattningsutbildningen för rektorer ska reserveras för rektorer men en ny särskild utbildning ska erbjudas biträdande rektorer och annan personal med ledningsuppgifter

Höors kommun avstyrker förslaget.

Höors kommun anser att det är viktigt att biträdande rektorer även fortsättningsvis ska ges möjlighet att genomgå rektorsprogrammet. Då de flesta rektorer inleder sin skolledarkarriär som biträdande rektor är det en fördel att de genomgått rektorsprogrammet innan de påbörjar sitt uppdrag som rektor. Att vara rektor är ett komplext uppdrag och det är en fördel om en nyutträd rektor enbart kan fokusera på sitt nya uppdrag utan att dessutom genomföra avancerade studier parallellt.

Vidare ser även Höors kommun en farhåga att ett uppdrag som biträdande rektor eventuellt inte kommer att vara lika attraktivt om karriärmöjligheten inte blir lika tydlig. Det kan innebära att kompetensförsörjningen påverkas och att kontinuiteten i verksamheternas ledningsorganisation försämras.

7.1.10 Rektorer och lärare verksamma inom SIS och Kriminalvården ska också ha tillgång till professionsprogrammet.

Höors kommun tillstyrker förslaget.

7.1.11 En rektor ska inte samtidigt kunna vara skolchef

Höors kommun tillstyrker delvis förslaget.

Som framgår i utredningen är relationen mellan skolchef och rektor otydlig om en och samma person har båda rollerna och att det därmed kan uppstå en intressekonflikt. Det blir även svårt att som skolchef ha en stödjande funktion gentemot rektor om man har denna roll själv. Höors kommun instämmer i denna del av utredningen.

Utredningen föreslår vidare att det finns behov av en övergångsbestämmelse hos befintliga verksamheter. Höors kommun delar inte utredningens bedömning i denna del. Förslaget innebär att befintliga verksamheter fortsatt ska tillåtas att ha kvarstående otydligheter i styrkedjan och att det fortsatt blir oklart vem som stödjer vem. Höors kommun föreslår att det inte ska införas en övergångsbestämmelse.

Dessutom blir det en utmaning om en och samma person ska vara både rektor och skolchef när det kommer till befattningsutbildningar. Om både rektorsprogrammet och skolchefsutbildningen ska genomföras för att få kompetenshöjning inom båda uppdragen kommer det inte finnas utrymme i verksamheten för att genomföra de båda uppdragen.

7.1.12 Behörighetskrav och en statlig befattningsutbildning för skolchefer ska införas.

Höors kommun tillstyrker förslaget att det ska införas behörighetskrav och en befattningsutbildning men vill göra vissa tillägg.

Enligt förslaget ska en ny bestämmelse införas i skollagen vilket innebär att bara den som har högskoleexamen ska få utses till skolchef. Höors kommun vill att förslaget kompletteras med att det ska vara en pedagogisk högskoleexamen.

7.2 utredningens bedömningar

7.2.1 Staten bör ta ett större ansvar för skolans finansiering

Höors kommun tillstyrker förslaget.

Höors kommun vill poängtera att finansieringen inte bör ske via riktade statsbidrag utan i så fall via generella statsbidrag. Genom riktade statsbidrag är det svårt för kommunen att göra långsiktiga satsningar. Dessutom kräver det för en mindre kommun en väldigt omfattande och kostsam administration enbart för att få ta del av statsbidrag.

7.2.2 Ett komplett huvudmanna- och skolenhetsregister bör upprättas

Höors kommun tillstyrker delvis förslaget.

Höors kommun har inga invändningar mot att ett nationellt register ska upprättas men vill tillföra att syftet med att skapa ett nationellt och komplett huvudmanna- och skolenhetsregister behöver förtydligas. Om ännu fler uppgifter ska lämnas in från kommunerna kommer det innebära en ökad administration.

7.2.3 Det finns behov av nationella interoperabla system för skolväsendet

Höors kommun tillstyrker förslaget.

7.2.4 Rektor behöver adekvat kompetens för att leda och samordna elevhälsoarbetet

Höors kommun tillstyrker förslaget.

7.2.5 Meriteringsnivåer för rektorer bör utredas

Höors kommun tillstyrker förslaget att frågan bör utredas vidare.

Höors kommun vill dock påtala att utfallet av lärarnas meriteringsnivåer behöver utvärderas innan utredning av meritering av rektorer påbörjas.

7.2.6 Insatser för rektorers professionella utveckling för samordnas

Höors kommun tillstyrker förslaget.

7.2.7 Incitamenten för att få rektor att vilja arbeta på skolor med stora utmaningar bör stärkas

Höors kommun tillstyrker förslaget.

I enlighet med barn- och utbildningsnämndens delegationsordning punkt B.3

Marie Nilsson
Utbildningschef
Höors kommun